

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഷോഡശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഷോഡശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം പുത്രേഷു നഷ്ടേഷു ദേവമാതാദിതിസ്തദാ |
ഹൃതേ ത്രിവിഷ്ടപേ ദൈത്യൈഃ പര്യതപ്യദനാഥവത് ॥ 1 ॥

ഏകദാ കശ്യപസ്തസ്യ ആശ്രമം ഭഗവാനഗാത് |
നിരുത്സവം നിരാനന്ദം സമാധേർവിരതശ്ചിരാത് ॥ 2 ॥

സ പത്നീം ദീനവദനാം കൃതാസനപരിഗ്രഹഃ |
സഭാജിതോ യഥാൻയായമിദമാഹ കുരുദ്വഹ ॥ 3 ॥

അപ്യഭദ്രം ന വിപ്രാണാം ഭദ്രേ ലോകേധുനാസ്തിഗതം |
ന ധർമസ്യ ന ലോകസ്യ മൃത്യോശ്ചരണാനുവർതിനഃ ॥ 4 ॥

അപി വാകുശലം കിഞ്ചിദ് ഗൃഹേഷു ഗൃഹമേധിനി |
ധർമസ്യാർഥസ്യ കാമസ്യ യത്ര യോഗോ ഹ്യയോഗിനാം ॥ 5 ॥

അപി വാതിമയോഭ്യേത്യ കുടുംബാസക്തയാ ത്വയാ |
ഗൃഹാദപൂജിതാ യാതാഃ പ്രത്യുത്ഥാനേന വാ ക്വചിത് ॥ 6 ॥

ഗൃഹേഷു യേഷ്ചതിമയോ നാർചിതാഃ സലിലൈരപി |
യദി നിർയാന്തി തേ നൂനം ഫേരുരാജഗൃഹോപമാഃ ॥ 7 ॥

അപ്യഗ്നയസ്തു വേലായാം ന ഹുതാ ഹവിഷാ സതി |
 ത്വയോദ്ദിഗ്നധിയാ ഭദ്രേ പ്രേഷിതേ മയി കർഹിച്ചിത് || 8 ||

യത്പൂജയാ കാമദുഃഖാൻ -
 യാതി ലോകാൻഗൃഹാൻവിതഃ |
 ബ്രാഹ്മണോഽഗ്നിശ്ച വൈ വിഷ്ണോഃ
 സർവദേവാത്മനോ മുഖം || 9 ||

അപി സർവേ കുശലിനസ്തവ പുത്രാ മനസിനി |
 ലക്ഷയേഽസ്വസ്ഥമാത്മാനം ഭവത്യാ ലക്ഷണൈരഹം || 10 ||

അദിതിരുവാച
 ഭദ്രം ദ്വിജഗവാം ബ്രഹ്മന്ധർമസ്യാസ്യ ജനസ്യ ച |
 ത്രിവർഗസ്യ പരം ക്ഷേത്രം ഗൃഹമേധിൻഗൃഹാ ഇമേ || 11 ||

അഗ്നയോഽഗ്നിമയോ ഭൃത്യാ ഭിക്ഷവോ യേ ച ലിപ്സവഃ |
 സർവം ഭഗവതോ ബ്രഹ്മന്നനുധ്യാനാന റിഷ്യതി || 12 ||

കോ നു മേ ഭഗവൻകാമോ ന സമ്പദ്യേത മാനസഃ |
 യസ്യ ഭവാൻപ്രജാധ്യക്ഷ ഏവം ധർമാൻപ്രഭാഷതേ || 13 ||

തവൈവ മാരീച മനഃശരീരജാഃ
 പ്രജാ ഇമാഃ സത്തുരജസ്തമോജുഷഃ |
 സമോ ഭവാൻസ്താസ്വസുരാദിഷു പ്രഭോ
 തമാപി ഭക്തം ഭജതേ മഹേശ്വരഃ || 14 ||

തസ്മാദീശ ഭജന്ത്യാ മേ ശ്രേയശ്ചിന്തയ സുവ്രത |
 ഹൃതശ്രിയോ ഹൃതസ്ഥാനാൻസപന്തൈഃ പാഹി നഃ പ്രഭോ || 15 ||

പരൈർവിവാസിതാ സാഹം മഗ്നാ വൃസനസാഗരേ |
 ഐശ്വര്യം ശ്രീര്യശഃ സ്ഥാനം ഹൃതാനി പ്രബലൈർമമ || 16 ||

യഥാ താനി പുനഃ സാധോ പ്രപദ്യേരൻ മമാത്മജാഃ |
തഥാ വിധേഹി കൽയാണം ധിയാ കൽയാണകൃത്തമ || 17 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവമഭ്യർത്ഥിതോദ്ദിത്യാ കസ്താമാഹ സ്മയന്നിവ |
അഹോ മായാബലം വിഷ്ണോഃ സ്നേഹബദ്ധമിദം ജഗത് || 18 ||

ക്വ ദേഹോ ഭൗതികോന്മാത്മാ ക്വ ചാത്മാ പ്രകൃതേഃ പരഃ |
കസ്യ കേ പതിപുത്രോദ്യാ മോഹ ഏവ ഹി കാരണം || 19 ||

ഉപതിഷ്ഠന്വ പുരുഷം ഭഗവന്തം ജനാർദനം |
സർവഭൂതഗുഹാവാസം വാസുദേവം ജഗദ്ഗുരും || 20 ||

സ വിധാസ്യതി തേ കാമാൻഹരിർഭീനാനുകമ്പനഃ |
അമോഘാ ഭഗവദ്ഭക്തിർനേതരേതി മതിർമമ || 21 ||

അദിതിരുവാച

കേനാഹം വിധിനാ ബ്രഹ്മന്നുപസ്ഥാസ്യേ ജഗത്പതിം |
യഥാ മേ സത്യസങ്കൽപോ വിദധ്യാത് സ മനോരഥം || 22 ||

ആദിശ ത്വം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ വിധിം തദുപധാവനം |
ആശു തുഷ്യതി മേ ദേവഃ സീദന്ത്യാഃ സഹ പുത്രകൈഃ || 23 ||

കശ്യപ ഉവാച

ഏതൻമേ ഭഗവാൻപൃഷ്ടഃ പ്രജാകാമസ്യ പദ്മജഃ |
യദാഹ തേ പ്രവക്ഷ്യാമി വ്രതം കേശവതോഷണം || 24 ||

ഫാൽഗുനസ്യാമലേ പക്ഷേ ദ്വാദശാഹം പയോവ്രതഃ |
അർചയേദരവിനാക്ഷം ഭക്ത്യാ പരമയാൻവിതഃ || 25 ||

സിനീവാൽയാം മൃദാ്ലിലിപ്യ സ്നായാത് ക്രോഡവിദീർണയാ |
യദി ലഭ്യേത വൈ സ്രോതസ്യേതം മന്ത്രമുദീരയേത് || 26 ||

ത്വം ദേവ്യാദിവരാഹേണ രസായാഃ സ്ഥാനമിച്ഛതാ |
ഉദ്ധൃതാസി നമസ്തുഭ്യം പാപ്മാനം മേ പ്രണാശയ || 27 ||

നിർവർതിതാത്മനിയമോ ദേവമർച്ചേത് സമാഹിതഃ |
അർചായാം സ്ഥണ്ഡിലേ സൂര്യേ ജലേ വഹ്നു ഗുരാവപി || 28 ||

നമസ്തുഭ്യം ഭഗവതേ പുരുഷായ മഹീയസേ |
സർവഭൂതനിവാസായ വാസുദേവായ സാക്ഷിണേ || 29 ||

നമോവ്യക്തായ സൂക്ഷ്മായ പ്രധാനപുരുഷായ ച |
ചതുർവിംശദ്ഗുണജ്ഞായ ഗുണസംഖ്യാനഹേതവേ || 30 ||

നമോ ദ്വിശീർഷ്ണേ ത്രിപദേ ചതുഃശൃംഗായ തന്തവേ |
സപ്തഹസ്തായ യജ്ഞായ ത്രയീവിദ്യാത്മനേ നമഃ || 31 ||

നമഃ ശിവായ രുദ്രായ നമഃ ശക്തിധരായ ച |
സർവവിദ്യാധിപതയേ ഭൂതാനാം പതയേ നമഃ || 32 ||

നമോ ഹിരണ്യഗർഭായ പ്രാണായ ജഗദാത്മനേ |
യോഗൈശ്വര്യശരീരായ നമസ്തേ യോഗഹേതവേ || 33 ||

നമസ്ത ആദിദേവായ സാക്ഷിഭൂതായ തേ നമഃ |
നാരായണായ ഋഷയേ നരായ ഹരയേ നമഃ || 34 ||

നമോ മരകതശ്യാമവപുഷ്ഠിധിഗതശ്രിയേ |
കേശവായ നമസ്തുഭ്യം നമസ്തേ പീതവാസസേ || 35 ||

ത്വം സർവവരദഃ പുംസാം വരേണ്യ വരദർഷഭ |
അതസ്തേ ശ്രേയസേ ധീരാഃ പാദരേണുമുപാസതേ || 36 ||

അൻവവർത്തന്ത യം ദേവാഃ ശ്രീശ്ച തത്പാദപദ്മയോഃ |
 സ്പൃഹയന്ത ഇവാമോദം ഭഗവാൻമേ പ്രസീദതാം || 37 ||

ഏതൈർമന്ത്രൈർഹൃഷീകേശമാവാഹനപുരസ്കൃതം |
 അർചയേച്ഛുദ്ധയാ യുക്തഃ പാദ്യോപസ്पर्ശനാദിഭിഃ || 38 ||

അർചിത്വാ ഗന്ധമാൽയാദൈഃ പയസാ സ്നപയേദ് വിഭും |
 വസ്ത്രോപവീതാഭരണപാദ്യോപസ്पर्ശനൈസ്തതഃ |
 ഗന്ധധൂപാദിഭിശ്ചാർചേദ് ദ്വാദശാക്ഷരവിദ്യയാ || 39 ||

ശൃതം പയസി നൈവേദ്യം ശാൽയന്നം വിഭവേ സതി |
 സസർപിഃ സഗുഡം ദത്ത്വാ ജുഹുയാൻമൂലവിദ്യയാ || 40 ||

നിവേദിതം തദ് ഭക്തായ ദദ്വാദ് ഭുഞ്ജീത വാ സ്വയം |
 ദത്ത്വാഽചമനമർചിത്വാ താംബൂലം ച നിവേദയേത് || 41 ||

ജപേദഷ്ടോത്തരശതം സ്തുവീത സ്തുതിഭിഃ പ്രഭും |
 കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണം ഭൂമൗ പ്രണമേദ് ദണ്ഡവൻമുദാ || 42 ||

കൃത്വാ ശിരസി തച്ഛേഷാം ദേവമുദ്യാസയേത് തതഃ |
 ദ്വ്യവരാൻഭോജയേദ് വിപ്രാൻപായസേന യഥോചിതം || 43 ||

ഭുഞ്ജീത തൈരനുജ്ഞാതഃ ശേഷം സേഷ്ടഃ സഭാജിതൈഃ |
 ബ്രഹ്മചാർയഥ തദ്രാത്ര്യാം ശ്ലോഭൂതേ പ്രഥമേഹനി || 44 ||

സ്നാതഃ ശുചിര്യഥോക്തേന വിധിനാ സുസമാഹിതഃ |
 പയസാ സ്നാപയിത്വാർചേദ് യാവദ്യ്വരതസമാപനം || 45 ||

പയോഭക്ഷോ വ്രതമിദം ചരേദ് വിഷ്ണുർചനാദ്യതഃ |
 പൂർവവജ്ജുഹുയാദഗ്നിം ബ്രാഹ്മണാംശ്ചാപി ഭോജയേത് || 46 ||

ഏവം ത്വഹരഹഃ കുർയാദ് ദ്വാദശാഹം പയോവ്രതഃ |
ഹരേരാധനം ഹോമമർഹണം ദ്വിജതർപണം || 47 ||

പ്രതിപദ്ദിനമാരഭ്യ യാവച്ഛുക്ലത്രയോദശീ |
ബ്രഹ്മചര്യമധഃസ്വപ്നം സ്നാനം ത്രിഷവണം ചരേത് || 48 ||

വർജയേദസദാലാപം ഭോഗാനുച്ചാവചാംസ്തഥാ |
അഹിംസ്രഃ സർവഭൂതാനാം വാസുദേവപരായണഃ || 49 ||

ത്രയോദശ്യാമഥോ വിഷ്ണോഃ
സ്നപനം പഞ്ചകൈർവിഭോഃ |
കാരയേച്ഛാസ്ത്രദ്യുഷ്ടേന
വിധിനാ വിധികോവിദൈഃ || 50 ||

പൂജാം ച മഹതീം കുർയാദ് വിത്തശാഠ്യവിവർജിതഃ |
ചരും നിരൂപ്യ പയസി ശിപിവിഷ്ടായ വിഷ്ണവേ || 51 ||

ശൃതേന തേന പുരുഷം യജേത സുസമാഹിതഃ |
നൈവേദ്യം ചാതിഗുണവദ് ദദ്യാത്പുരുഷതുഷ്ടിദം || 52 ||

ആചാര്യം ജ്ഞാനസമ്പന്നം വസ്ത്രാഭരണധേനുഭിഃ |
തോഷയേദ്യത്രിജശ്ചൈവ തദ്വിദ്യാധാരാധനം ഹരേഃ || 53 ||

ഭോജയേത് താൻ ഗുണവതാ സദന്നേന ശുചിസ്ഥിതേ |
അൻയാംശ്ച ബ്രാഹ്മണാംശ്ചൈവ യേ ച തത്ര സമാഗതാഃ || 54 ||

ദക്ഷിണാം ഗുരവേ ദദ്യാദ്യത്രിഗ്ഭൃശ്ച യഥാർഹതഃ |
അന്നാഭ്യേന്നാശ്വപാകാംശ്ച പ്രീണയേത്സമുപാഗതാൻ || 55 ||

ഭുക്തവത്സു ച സർവേഷു ദീനാന്ധകൃപണേഷു ച |
വിഷ്ണോസ്തത്പ്രീണനം വിദ്വാൻഭുഞ്ജിത സഹ ബന്ധുഭിഃ || 56 ||

നൃത്യവാദിത്രഗീതൈശ്ച സ്തുതിഭിഃ സ്വസ്തിവാചകൈഃ |
കാരയേത്തത്കമാഭിശ്ച പൂജാം ഭഗവതോന്വഹം || 57 ||

ഏതത്പയോവ്രതം നാമ പുരുഷാരാധനം പരം |
പിതാമഹേനാഭിഹിതം മയാ തേ സമുദാഹൃതം || 58 ||

ത്വം ചാനേന മഹാഭാഗേ സമ്യക്ചീർണേന കേശവം |
ആത്മനാ ശുദ്ധഭാവേന നിയതാത്മാ ഭജാവ്യയം || 59 ||

അയം വൈ സർവയജ്ഞാഖ്യഃ സർവവ്രതമിതി സ്ഥൂതം |
തപഃസാരമിദം ഭദ്രേ ദാനം ചേശ്വരതർപണം || 60 ||

ത ഏവ നിയമാഃ സാക്ഷാത്ത ഏവ ച യമോത്തമാഃ |
തപോ ദാനം വ്രതം യജ്ഞോ യേന തുഷ്യത്യധോക്ഷജഃ || 61 ||

തസ്മാദേതദ്വരതം ഭദ്രേ പ്രയതാ ശ്രദ്ധയാ ചര |
ഭഗവാൻപരിതൂഷ്ടസ്തേ വരാനാശു വിധാസ്യതി || 62 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അഭിതിപയോവ്രതകഥനം നാമ ഷോഡശോധ്യായഃ ||